

PEDAQOGİKA

UOT 37.013.8

I SİNİFDƏ RİYAZİYYAT DƏRSLƏRİNDƏ KƏMİYYƏTLƏR
VƏ ONLARIN ÖLÇÜ VAHİDLƏRİNİN TƏDRİSİNƏ DAİR

R.E.BAĞİROVA

*Naxçıvan Dövlət Universiteti**raisabagirova@yahoo.com*

Məqalə ümumtəhsil məktəblərinin birinci sinfində riyaziyyat dərslərində kəmiyyətlər və onların ölçü vahidlərinin tədrisi ilə bağlı məsələlərin tədqiqinə həsr olunub. Göstərilmişdir ki, uzunluq, kütlə, tutum kimi kəmiyyətlərin səmərəli tədrisi şagirdlərdə bu kəmiyyətlər, onların ölçü vahidləri və ölçü alətləri haqqında ilkin təsəvvürlərin yaranmasına gətirib çıxarır. Bu isə daha sonralar şagirdlərdə praktik vərdişlərin formalaşmasına (məsələn, həndəsi fiqurun perimetrinin ölçülməsinə, məsafənin təyin edilməsinə və s.) imkan verir.

Açar sözlər: riyaziyyatın tədrisi, kəmiyyətlər, ölçü vahidləri, ölçü alətləri, uzunluq, kütlə, tutum

Riyaziyyatın ibtidai kursu öz məzmununa görə integrativ kursdur və bu, ibtidai siniflərdə riyaziyyat təliminin məqsədlərindən irəli gəlir. Belə ki, I-IV siniflərin riyaziyyat kursuna hesab materialı ilə yanaşı (əsas material), cəbr, həndəsə, fizika, astronomiya və təbiətşünaslıq elementləri də daxil edilmişdir və bu elementlərə aid olan anlayışlar, tərifiylər, qaydalar və xassələr əsasən intuitiv səviyyədə şagirdlərə öyrədilir. Aşkardır ki, adlarını çəkdiyimiz elm sahələri bilavasitə kəmiyyətlərlə əlaqədardır. Riyaziyyat elminin predmeti isə kəmiyyətlər və onların ölçülməsi ilə sıx bağlıdır.

Kəmiyyətlərin ibtidai siniflərdə öyrədilməsinin əhəmiyyəti aşağıdakılardan ibarətdir:

- şagirdlərin qazandıqları bilik və vərdişlər bilavasitə həyatla əlaqələndirilir;
- əsas kəmiyyətləri öyrənməklə, təhsilin sonrakı mərhələlərinə hazırlanırlar;
- kəmiyyətlərlə tanışlıq şagirdlərin fəza təsəvvürlərini inkişaf etdirir;
- kəmiyyətləri ölçməyi öyrənməklə, onlar həyat üçün zəruri olan praktik bilik və vərdişlər qazanırlar;

- kəmiyyətləri ölçməklə şagirdlərin ədəd və hesab əməlləri haqqında təsəvvürləri genişlənir və dərinləşir.

İbtidai siniflərdə uzunluq, sahə, kütlə, tutum (həcm) vaxt, sürət kimi kəmiyyətlər öyrədilir. Nəticədə şagirdlər:

- 1) bu kəmiyyətlər haqqında konkret təsəvvürlər əldə etməli;
- 2) onların ölçü vahidləri ilə tanış olmalı;
- 3) kəmiyyətləri ölçməyi bacarmalı;
- 4) ölçmə nəticələrini ədədlər şəklində ifadə etməyi (müxtəlif ölçü vahidləri ilə);
- 5) kəmiyyətlərin ədədi qiymətləri üzərində (adlı ədədlər üzərində) hesab əməllərini yerinə yetirməyi bacarmalıdırlar.

Uzunluq (məsafə) haqqında uşaqlarda ilk intuitiv təsəvvürlər məktəbəqədərki dövrdə yaranmağa başlayır. Cismin həndəsi ölçüləri, yəni onun uzunluğu, eni, hündürlüyü, enli, ensiz, qalın, nazik olması, uzundur, qısadır, kimi münasibətlər haqqında təsəvvürlər məktəbəqədərki dövrdən başlayaraq formalaşdırılır və inkişaf etdirilir. Birinci sinifdə bu proses daha da dərinləşdirilir. Qeyd etmək lazımdır ki, müşahidə və müqayisədə əşyaların rəngi, forması, hazırlandığı material tədricən arxa plana keçirilir və təcrid edilir. Əşyalar uzunluqlarına görə müqayisə edilir [1].

Təcrübə göstərir ki, “kəmiyyət” anlayışının ibtidai siniflərdə tədrisi zamanı müəyyən çətinliklər ortaya çıxır.

Azərbaycan dilində “kəmiyyət” sözü bilavasitə “miqdar”, “qiymət” mənasında işlədilir. Lakin kəmiyyət-real aləmdə mövcud olan obyektlərin ümumiləşdirilmiş xassəsini ifadə edir. Əşya və hadisələrdən qiymətləri “böyükdür”, “kiçikdir”, “bərabərdir” münasibətləri ilə ifadə olunanlar kəmiyyət hesab olunur. Bu, o deməkdir ki, hər bir kəmiyyətin qiymətini tapmaq üçün onu ölçmək lazımdır. Ölçmənin nəticəsi ədədlə ifadə olunur. Alınan ədədin bu və ya digər kəmiyyətə aid olması kəmiyyətin ölçüldüyü vahidin həmin ədədin yanında yazılması ilə müəyyən olunur. Bu hər bir kəmiyyətin onu başqa kəmiyyətdən fərqləndirən mühüm əlaməti olur. Kəmiyyəti ölçmək üçün qabaqcadan qəbul edilmiş ölçü vahidi tətbiq edilir. Eyni bir kəmiyyət müxtəlif ölçü vahidləri ilə ölçülə bildiyindən, onun qiymətləri də müxtəlif ola bilər. Məsələn, 1m və ya 10 dm və ya 100 sm. Bu ədədlərin hər üçü eyni bir kəmiyyətin (uzunluğun) qiymətini göstərir.

Kəmiyyətlərin ibtidai siniflərdə öyrədilməsinin əhəmiyyəti aşağıdakılarla izah olunur:

- 1) şagirdlərin qazandıqları riyazi bilik və vərdişlər bilavasitə həyatla əlaqələndirilir;
- 2) əsas kəmiyyətləri öyrənməklə, təhsilin sonrakı mərhələlərinə hazırlanırlar, kəmiyyətlərlə tanışlıq şagirdlərin fəza təsəvvürlərini inkişaf etdirir;
- 3) kəmiyyətləri öyrənməklə şagirdlərin ədəd və hesab əməlləri haqqında təsəvvürləri genişlənir və dərinləşir.

“Ölçmələr” məzmun xətlərinin əsaslandırılması vasitəsilə kəmiyyətlər daha da aydın mənimsənilir [2]. Bu zaman aşağıdakılar təmin olunur:

- 1) ölçü vahidi və kəmiyyətlərin ölçülməsi haqqında təsəvvürlər yaranır;
- 2) kəmiyyətlərin vahidləri arasında əlaqələr yaranır;
- 3) kəmiyyətlərin (uzunluq, sahə, kütlə, zaman, tutum və s.) qiymətini hesablama və ölçü alətləri ilə (xətkeş, palet, tərəzi, saat, menzurka və s.) onları ölçmə bacarıqlar formalaşır.

“Ölçmələr” məzmun xətləri üzrə təlimin nəticələri aşağıdakı kimi təmin olunur [2]. Şagird:

- seçilmiş şərti ölçü vahidlərinin verilmiş kəmiyyətdə neçə dəfə yerləşdiyini müəyyənləşdirməklə ölçmə əməliyyatının mənasını başa düşür, vahidlər arasında əlaqə yarada bilir;

- kəmiyyətlərin ölçülməsində və müqayisəsində uyğun ölçü vahidləri və alətlərindən düzgün istifadə edir və bu biliklər əsasında riyazi və praktik çalışmaları yerinə yetirir;

- perimetr və sahə anlayışını başa düşür, bu biliklərdən praktik işlərin və çalışmaların yerinə yetirilməsində istifadə edir.

Ölçmələr üçün alt məzmun xətləri aşağıdakı kimi qaydalaşdırılıb [2]:

- kəmiyyətlər;

- ölçü vahidləri və alətləri.

Alt məzmun xətlərinin əsaslandırılmasına nəzər salaq:

“Kəmiyyətlər” alt məzmun xətti vasitəsilə ölçü vahidi və kəmiyyətlərin ölçülməsi haqqında təsəvvürlər yaranır.

“Ölçü vahidləri və alətləri” alt məzmun xətti vasitəsilə aşağıdakılar təmin olunur [2]:

- kəmiyyətlərin vahidləri arasında əlaqələr yaradılır;

- kəmiyyətlərin (uzunluq, sahə, kütlə, zaman, tutum və s.) qiymətini hesablamaq və ölçü alətləri ilə (xətkeş, palet, tərəzi, saat, menzurka və s.) onları ölçmək bacarıqları formalaşdırılır [2].

I sinfin sonunda “Ölçmələr” məzmun xəttinin “kəmiyyətlər” alt məzmun xətti üzrə şagirdlər aşağıdakılara nail olurlar:

- kəmiyyətləri müqayisə edirlər. Bu o deməkdir ki, şagirdlər:

- hadisələri vaxta görə müqayisə edir və ardıcıl düzürlər;

- əşyaları uzunluğuna görə müqayisə edirlər;

- əşyaların kütləsi haqqında təsəvvürü olduğunu nümayiş etdirirlər;

- qabın tutumu haqqında təsəvvürü olduğunu nümayiş etdirir.

“Ölçmələr” məzmun xəttinin “ölçü vahidləri və alətləri” alt məzmun xətti üzrə şagirdlər standart və standart olmayan ölçü vahidlərindən istifadə edirlər. Bu o deməkdir ki, şagirdlər:

- uzunluğun ölçülməsində şərti ölçü vahidlərindən istifadə edirlər;

- verilmiş parçanın uzunluğunu santimetrlə ölçür və uzunluğu santimetrlə verilmiş parçanı çəkirlər;

- tam saatları müəyyən edirlər;

- pul vahidlərini (manat, qəpik) tanıyır, onlardan hesablamalar və mübadilə zamanı istifadə edirlər;
- tərəzinin köməyi ilə kütləni müəyyənləşdirir və kiloqramla ifadə edirlər;
- tutumun ölçülməsində standart və şərti ölçü vahidlərindən istifadə edirlər.

Hələ lap qədim zamanlardan bəri insanlar müəyyən ölçmələr aparmışlar. Məsələn, arşın, addım, qulac, qarış və s. bu kimi ölçmələrdən istifadə etmişlər. Deməli, istənilən dövr üçün ölçü vacib sayılıb. Bir atalar məsəlində deyildiyi kimi “Yüz ölç, bir biç”. Şagirdlərin həndəsi fiqurları daha mükəmməl şəkildə mənimsəmələri üçün bu həndəsi fiqurlar üzərində ölçmə əməliyyatlarını necə aparmaq lazım olduğunu səmərəli yollarla öyrətmək lazımdır. Ölçmələr əyani vəsaitlərlə motivasiya ilə öyrədildikdə daha anlaşılıqlı olur. Belə ki, müəllim lövhədən iki müxtəlif ölçülü əşyalara aid şəkilləri asır və bunların müqayisəsini apararaq motivasiyanı yaradır. Şəkil üzərində hündür və alçaq, enli və ensiz, uzun və qısa, yaxın və uzaq kimi müqayisələr edilir. Bu ölçmələr riyazi dildə uzunluq ölçmələrinin köməyi ilə yerinə yetirilir. Ölçü vahidi olaraq isə mm, sm, dm kimi ölçü vahidlərindən istifadə olunur. Bu zaman şagirdlərə xətkəşin ölçüləri öyrədilməlidir.

Uzunluq – kəmiyyətin mühüm xassəsidir. Məsələn, yolun uzunluğu, iki obyekt arasında məsafə, sinif otağının uzunluğu və s.

Uzunluq anlayışı və onun ölçülməsi ilə şagirdləri tanış etmək üçün başlanğıc mərhələ düz xətt və parça anlayışları haqqında şagirdlərdə əyani-praktik təsəvvürlərin yaradılmasıdır. Müəyyən uzunluqların, məsafələrin və əşyaların nəhayət düz xətt parçalarının müqayisə edilməsi bu sahədə ən mühüm addımlardandır [3].

Uzunluğun öyrənilməsi haqqında bəzi metodik mülahizələri qeyd edək.

İlk mərhələdə müəllim şagirdlərin öyrənilən bu kəmiyyət haqqında hansı təsəvvürlərə malik olduqlarını aydınlaşdırır. Bu məqsədlə müəllim şagirdlərə eyni rəngdə, lakin müxtəlif uzunluqda iki qələm göstərib onları müqayisə etməyi tapşırır. İstiqamətləndirici sualların köməyi ilə şagirdlərin cavablarını bacarıqla idarə edib onların diqqətini məhz uzunluq əlamətinə yönəltmək olar və ona nail olmaq olar ki, şagirdlər qələmlərdən yalnız biri uzun, digəri isə qısadır cavabını verməyib, həm də qələmləri yanaşı qoymaqla onu isbat etməyə çalışsınlar. Müəllim müxtəlif əşya, model və şəkillərdən istifadə edərək, oxşar tapşırıqları icra etdirməklə ona çalışır ki, şagirdlər əşyaların uzunluğa malik olması xassəsinə dərk etsinlər və onları bu əlamətə görə yan-yana, üst-üstə qoymaqla gözüə müqayisə etmək qabiliyyətinə yiyələnsinlər .

Parçaların uzunluqlarının müqayisəsi üçün ölçüdə istifadə edilməsi ölçü prosesi sözünün dərk edilməsinə şagirdləri hazırlayır. Məsələn, müəllim lövhədə iki parça (10sm və 20sm) çəkir. Həm də müəllim onları elə yerləşdirir ki, onların hansının uzun və ya qısa olmasını əsaslı şəkildə söyləmək asan olmasın. Bu halda üst-üstə və ya yan-yana qoymaqla müqayisə etmə üsuluna ehtiyac yaranır. Müəllim uzunluğu 5 sm olan çubuğu şagirdlərə göstərib onu ölçü adlandırır və şagirdlərə bu çubuğun köməyi ilə parçaların uzunluqlarını

müqayisə etməyi təklif edir. Şagirdlər müstəqil olaraq çubuğun əvvəlcə birinci parçanın üzərində iki dəfə, sonra isə ikinci parçanın üzərində dördə dəfə yerləşdiyini müəyyən edirlər. Buna əsasən şagirdlər birinci parçanın qısa, ikinci parçanın isə uzun olması nəticəsini çıxarırlar. Analoji tapşırığı uzunluğu 10 sm olan başqa çubuqla da yerinə yetirib $1 < 2$ nəticəsini alır və birinci parça ikincidən qısa olduğunu çıxarırlar.

Daha sonra müəllim şagirdlərə izah edir ki, parçaların uzunluqlarını müqayisə etmək üçün bir ölçüdən istifadə etmək lazımdır. Beləliklə, bu hazırlıq işləri şagirdləri kəmiyyətin ədədi qiymətinin ölçü vahidindən asılı olduğunu başa düşməyə hazırlayır.

I sinifdə ikinci onluğun öyrənilməsi ilə əlaqədar uzunluğun ölçülməsi zamanı yeni vahid olan desimetrlə şagirdləri tanış etmək lazım gəlir [3].

Aydındır ki, yeni ölçü vahidinin daxil edilməsi əsaslandırılmalıdır. Bu məqsədlə şagirdlərə, məsələn, uzunluğu 40 sm olan parça verilir. Həmin parçanın uzunluğunun ölçülməsi üçün 20 sm olan adi şagird xətkəsi qısa olur. Şagirdlərin çətinliyi ilə əlaqədar müəllim onları desimetrlə tanış edir. O şagirdlərə uzunluğu 1 dm olan zolaq (çubuq) göstərib onun xətkəşin şkalasına yaxınlaşdırır və bir desimetrin on santimetrə bərabər olduğunu söyləyir.

Desimetr modelinin, sonra isə desimetrlərlə ayrılmış metr modelinin köməyi ilə şagirdlər uzunluğu desimetrlə verilmiş parça çəkirlər. Parçanın uzunluğu məsələn, 12 sm olan hal nəzərdən keçirilir; o, bir desimetrdən böyük, iki desimetrdən kiçikdir. Müəllim aydınlaşdırır ki, bu halda parçanın uzunluğu 1 dm və 2 sm-ə bərabərdir. Şagirdlər uzunluğu 1 dm 5 sm; 1 dm 10 sm və s. olan parçaların çəkilməsi praktikasına yiyələnirlər. Bununla bərabər onlar “Bəs bunlar neçə santimetrə bərabərdir?” sualı verilə bilirlər. Belə çalışmalar nəticəsində santimetrlərlə ölçüdən desimetrlərlə ölçüyə keçid mənimsənilir.

Analogiyaya əsasən desimetrin daxil edilməsinə uyğun olaraq, daha böyük ölçü vahidi olan metr daxil edilir. Parçaların ölçülməsinə aid məsələlər həllindən sonra desimetr ilə metr, desimetr ilə santimetr və s. arasında əlaqələr müəyyən edilir.

Ölçü vahidləri arasındakı münasibətləri müəyyən edərək şagirdlərin bu sahədə olan biliklərini ümumiləşdirmək olar:

$$1\text{km}=1000\text{m}, \quad 1\text{m}=100\text{sm}, \quad 1\text{dm}=10\text{sm}, \quad 1\text{m}=10\text{dm}, \quad 1\text{sm}=10\text{mm}.$$

Kilometr, metr, desimetr, santimetr və millimetr arasındakı münasibətlər konkret məsələ həllində aydınlaşdırıla bilər.

$$1\text{dm}=10\text{sm}, \quad 1\text{sm}=10\text{mm}, \quad \text{deməli}; \quad 1\text{dm}=10 \times 10 (\text{mm})=100\text{mm}.$$

$$1\text{m}=1000\text{mm}, \quad 1\text{km}=10000\text{dm}=1000000\text{mm}.$$

I sinifdə “Uzunluğun ölçülməsi” mövzusunda 3 saat (Dərslik s. 78, 79, 80 İş dəftəri 77, 78, 79) vaxt ayrılır [4].

Daha sonra şagirdlərdə kütlə və tutum haqqında, o cümlədən onların ölçü vahidləri haqqında təsəvvür yaranır. Şagirdlər hələ bağca yaşlarından cismin kütləsi haqqında intuitiv təsəvvürlərə malik olurlar: “ağır”, “yüngüldür” və ya “eynidir” kimi ifadələri işlədirlər. Bütün bunlar hissi təcrübələr

əsasında yaranır. Lakin cisimlərin kütləsinə görə əllə müqayisə edilməsi çox vaxt dəqiq nəticə vermir. Eyni cinsli və eyni formalı cisimlərin kütləsini əllə yoxlamadan hansının ağır və ya yüngül olduğunu görünüşünə görə təxmini müəyyən etmək olar. Məsələn, müəllim şagirdlərə top və şar, stol və stul və s. göstərərək onları müqayisə etdirir. Bu cür müqayisələr şagirdlərdə kütlə anlayışının formalaşmasına imkan verir.

Şagirdlərdə kütlə və tutum haqqında təsəvvür yaratmaq üçün onları müvafiq olaraq kiloqram (kq) və litrlə (ℓ) tanış etmək lazımdır. Müəllim qeyd edir ki, uzunluğu ölçmək üçün ölçü vahidləri lazım olduğu kimi, kütləni də ölçmək üçün ölçü vahidi olan kiloqramdan istifadə olunur. Bu məqsədlə sinfə kütlələri 1kq olan müxtəlif əşyalar gətirilir. Sonra kiloqramlıq əşyaların kütləsi kiloqramlıq daşla müqayisə edilir.

Məsafəni ölçmək üçün xətkəşdən, metrlik xətkəşdən, ölçü lentindən istifadə olunduğu kimi kütləni də ölçmək üçün tərəzidən istifadə olunur. Şagirdlər tərəzinin sol gözünə (1 kq, 2 kq, 3 kq) çəki daşlarını, sağ gözünə isə kütləsi ölçüləcək əşyanı qoyurlar. Beləliklə, onlar tərəzidə ölçmə vərdişlərinə yiyələnirlər. Şagirdləri müxtəlif tərəzilərlə, o cümlədən, avtomat və elektron tərəzilərlə tanış etmək faydalıdır. Onlar öyrənirlər ki, əşyaların kütləsini ölçmək üçün çəki daşları 1 kq, 2 kq və 5 kq olur. Bu daşların köməyi ilə istənilən miqdarda kütləni ölçmək olar.

Dərsin sonunda şagirdlər nail olacağı bacarıqlar aşağıdakılardan ibarət olmalıdır. Belə ki, şagirdlər

- 1) iki əşyanı ölçülərinə görə müqayisə edə bilirlər;
- 2) göstərilən əşya ilə təxminən eyni uzunluqda olan əşyanı seçə bilirlər;
- 3) əşyanı qeyri-standart ölçü vahidi seçərək ölçə bilirlər;
- 4) seçilmiş qeyri-standart ölçü vahidinə görə bir neçə əşyanı müqayisə edə bilirlər;
- 5) hərəkət etdirilə bilməyən iki əşyanın ölçülərini şərti ölçü vahidi kimi qəbul etdiyi üçün əşya ilə ölçərək müqayisə edə bilirlər.

Əşyaları müqayisə edərkən şagirdlər uzun, qısa, enli, geniş, dar, dərin, dayaz, hündür, alçaq, qalın, nazik kimi sözlərdən düzgün istifadə edə bilirlər [5].

Tutum haqqında şagirdlərdə təsəvvür yaratmaq üçün litr haqqında əyani məlumat verilir. 1 litr suyun 1kq olması, 1 litr benzinin (neftin) 1kq-dan az olması, mayələrin litrlə ölçülməsi haqqında əyani konkret məlumat verilir. Şagirdlərə mayələrin həcmnin ölçülməsi ilə bağlı məsələ vermək üçün üzərində litrlə bölgüləri olan qablardan (menzurkadan) istifadə olunması tövsiyə edilir. Müəllim izah edir ki, menzurkanın köməyi ilə mayələrin həcmi, yəni mayələrin qabdakı tutumunu ölçmək olur. Beləliklə, şagirdlər onlara verilən mayələri menzurkaya tökməklə mayenin həcmi (tutumunu) ölçürlər.

Uzunluq, kütlə, tutum kimi kəmiyyətlərin səmərəli tədrisi şagirdlərdə bu kəmiyyətlər, onların ölçü vahidləri və ölçü alətləri haqqında ilkin təsəvvürlərin yaranmasına gətirib çıxarır. Bu isə daha sonralar şagirdlərdə praktik vərdişlə-

rin formalaşmasına (məsələn, həndəsi fiqurun perimetrinin ölçülməsinə, məsafənin təyin edilməsinə və s.) imkan verir.

ƏDƏBİYYAT

1. Həmidov S. S. İbtidai siniflərdə məsələ həllinin təlimi metodikası. Bakı: Nurlan, 2005, 152 s.
2. Ümumtəhsil məktəblərinin I-IV sinifləri üçün fənn kurikulumları. Bakı: Təhsil, 2008, 480 s.
3. Tağıyev Q. T., Cəlalova R. Ə. İbtidai siniflərdə riyaziyyatın tədrisi metodikası. Bakı: Təhsil, 2008, 219 s.
4. Qəhrəmanova N., Əsgərova C. Riyaziyyat (1-ci sinif üçün dərslik). Bakı: Altun Kitab, 2008, 128 s.
5. Qəhrəmanova N., Əsgərova C. Riyaziyyat. (1-ci sinif). Müəllim üçün vəsait. Bakı: Altun Kitab, 2008, 144 s.

О ПРЕПОДАВАНИИ ВЕЛИЧИН И ИХ ЕДИНИЦЫ ИЗМЕРЕНИЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПЕРВОМ КЛАССЕ

Р.Э.БАГИРОВА

РЕЗЮМЕ

Статья посвящена исследованию вопросов, связанных с преподаванием величин и их единицы измерения на уроках математики в первом классе общеобразовательной школы. Показано, что эффективное преподавание величин таких как длина, масса, объем приводит к формированию начальных представлений об этих величинах, о их единицах и инструментах измерения у учащихся. В дальнейшем это позволяет формированию практических навыков (например, измерение периметра геометрической фигуры, определение расстояния) у учащихся.

Ключевые слова: преподавание математики, величины, единицы измерения, измерительные инструменты, длина, масса, объем

ON TEACHING OF QUANTITIES AND THEIR MEASUREMENT UNITS AT MATHEMATICS LESSONS IN THE FIRST FORM

R.E.BAGIROVA

SUMMARY

The paper is devoted to the investigation of the questions connected with the teaching of quantities and their measurement units at mathematics lessons in the first form of general educational schools. It is shown that the effective teaching of quantities like length, mass, volume leads to formation of initial imaginations on these quantities, on their measurement units and tools in pupils which, in turn, this enables formation of pupils practical skills (*eg*, measurement of the perimeter of the geometrical figure, determination of the distance) later.

Key words: teaching of mathematics, quantities, measurement units, measurement tools, length, mass, volume